

Guinea-Bissau

Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. kesäkuuta 2012 Guinea-Bissaun sotilasvallankaappauksesta (2012/2660(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Guinea-Bissaun 18. maaliskuuta 2012 pidettyjen presidentinvaalien ensimmäisen kierroksen ja 29. huhtikuuta 2012 pidettäväksi suunnitellun toisen kierroksen,
- ottaa huomioon 31. maaliskuuta, 13. ja 21. huhtikuuta ja 8. toukokuuta 2012 annetut Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston julkilausumat sekä 18. toukokuuta 2012 annetun turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2048,
- ottaa huomioon 6., 12. ja 19. huhtikuuta 2012 annetut Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön (ECOWAS) komission puheenjohtajan julkilausumat,
- ottaa huomioon varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 12. ja 14. huhtikuuta 2012 antamat julkilausumat,
- ottaa huomioon 13. ja 16. huhtikuuta 2012 annetut YK:n pääsihteerin julkilausumat,
- ottaa huomioon 13. huhtikuuta 2012 annetun komission puheenjohtajan julkilausuman,
- ottaa huomioon 13. huhtikuuta 2012 annetun portugalinkielisten maiden yhteisön (CPLP) puheenjohtajavaltion julkilausuman,
- ottaa huomioon CPLP:n ministerineuvoston kahdeksannen ja yhdeksännen ylimääräisen kokouksen 14. huhtikuuta ja 5. toukokuuta 2012 antamat päätöslauselmat,
- ottaa huomioon ranskankielisten maiden järjestön (OIF) pääsihteerin 16. huhtikuuta 2012 antaman lausunnon,
- ottaa huomioon Afrikan unionin (AU) rauhan ja turvallisuuden neuvoston 17. ja 24. huhtikuuta 2012 tekemät päätökset,
- ottaa huomioon OIF:n pysyvän neuvoston 18. huhtikuuta 2012 tekemän päätöksen,
- ottaa huomioon Afrikan kehitysyhteistyöpankkiryhmän (AfDB) ja Maailmanpankkiryhmän (WBG) 19. huhtikuuta 2012 antaman yhteisen julkilausuman,
- ottaa huomioon 23. huhtikuuta ja 3. toukokuuta 2012 annetut Euroopan unionin neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon 26. huhtikuuta ja 3. toukokuuta 2012 annetut Länsi-Afrikan valtioiden

talousyhteisön (ECOWAS) valtioiden ja hallitusten päämiesten ylimääräisen kokouksen loppujulkilausumat,

- ottaa huomioon ECOWASin Guinea-Bissaulle 29. huhtikuuta ja 31. toukokuuta 2012 asettamat diplomaattiset, taloudelliset ja rahoitukselliset pakotteet,
  - ottaa huomioon 30. huhtikuuta 2012 julkaistun YK:n pääsihteerin erityisraportin,
  - ottaa huomioon 3. toukokuuta 2012 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 377/2012 tiettyihin Guinea-Bissaun tasavallan rauhaa, turvallisuutta tai vakautta uhkaaviin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä sekä 31. toukokuuta 2012 annetun neuvoston täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 458/2012 asetuksen (EU) N:o 377/2012 11 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanosta,
  - ottaa huomioon puheenjohtajavaltion Euroopan unionin puolesta 18. toukokuuta 2012 antaman julkilausuman,
  - ottaa huomioon 12. maaliskuuta 2009 Guinea-Bissausta¹, 10. maaliskuuta 2010 Euroopan turvallisuusstrategian ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanosta² ja 11. toukokuuta 2011 Euroopan parlamentille esitetystä neuvoston vuosittaisesta selvityksestä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) tärkeimmistä näkökohdista ja perusvalinnoista vuonna 2009³ antamansa päätöslauselmat,
  - ottaa huomioon Cotonoun sopimuksen ja erityisesti sen 1, 8, 9, 10, 11, 20 ja 33 artiklan,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että armeijan jäsenet kaappasivat 12. huhtikuuta 2012 vallan Guinea-Bissaussa ja pitivät vangittuna väliaikaista presidenttiä Raimundo Pereiraa ja pääministeri Carlos Gomes Júnioria;
- B. ottaa huomioon, että laittomuudet tapahtuivat Guinea-Bissaun presidentinvaalien toisen kierroksen kampanjoinnin aloittamista edeltävänä päivänä;
- C. toteaa, että Guinea-Bissaun vaaliprosessi, jonka ensimmäisellä kierroksella pääministeri Gomes Júnior sai 48,7 prosenttia äänistä, on tunnustettu avoimeksi sekä kansallisesti että kansainvälisesti;
- D. ottaa huomioon, että kansainvälinen yhteisö tuomitsi laajasti sotilasvallankaappauksen;
- E. ottaa huomioon, että sotilasjohtajat ja tietyt oppositio puolueet ovat ECOWASin piirissä sopineet kansallisen siirtymävaiheen neuvoston ja siirtymävaiheen hallituksen perustamisesta ilman maan laillisten poliittisten instituutioiden vapaata suostumusta;
- F. ottaa huomioon, että vuosikymmeniä jatkunut poliittinen epävakaus Guinea-Bissaussa on suistanut maan syvään poliittiseen, hallinnolliseen ja humanitaariseen kriisiin;

---

¹ EUVL C 87 E, 1.4.2010, s. 178.

² EUVL C 349 E, 22.12.2010, s. 63.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0227.

- G. ottaa huomioon, että Guinea-Bissaun sotilasjohto on toistuvasti ja täysin epäasianmukaisesti puuttunut maan poliittiseen elämään, mikä on vaikuttanut erittäin kielteisesti demokraattisten instituutioiden kehittymiseen ja oikeusvaltioperiaatteen toteuttamiseen ja myös väestön turvallisuuteen ja maan taloudelliseen kehitykseen;
- H. katsoo, että Guinea-Bissaun epävakaa tilanne haittaa huumekaupan tehokasta torjuntaa ja uhkaa myös rauhantilan vakiinnuttamista maassa ja Länsi-Afrikan alueen vakautta;
- I. ottaa huomioon, että Euroopan unionin kokonaismäärärahat kymmenennestä Euroopan kehitysrahastosta vuosiksi 2008–2013 Guinea-Bissaulle ovat 102,8 miljoonaa euroa;
- J. toteaa, että Guinea-Bissaun talous on yksi köyhimmistä ja riippuvaisimmista Länsi-Afrikan alueella ja että kansainvälisen avun määrä sen kansallisesta talousarviosta on 80 prosenttia;
- K. toteaa, että tämänhetkinen poliittinen tilanne maassa ohjaa huomiota pois väestön tarpeista sekä maan pahenevasta humanitaarisesta kriisistä;
- L. ottaa huomioon, että kesäkuussa 2008 käynnistetty ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan mukaisesti toteutettu turvallisuusalan uudistusta tukeva EU:n operaatio katsoi 30. syyskuuta 2010 tehtävänsä loppuun suoritetuksi ja poistui maasta;
1. tuomitsee ankarasti sen, että Guinea-Bissaun armeija anasti 12. huhtikuuta 2012 vallan Guinea-Bissaussa perustuslain vastaisesti;
  2. panee merkille väliaikaisen presidentin ja pääministerin vapauttamisen 27. huhtikuuta 2012 ja sen, että heidät pakotettiin poistumaan maasta, ja vaatii, että kummankin sallitaan jälleen vapaasti ja täysimääräisesti käyttää kansalaisoikeuksiaan ja poliittisia oikeuksiaan;
  3. vaatii, että kapinoivien sotilaiden vankeina olevien kaikkien julkishallinnon virkamiesten ja muiden kansalaisten fyysistä koskemattomuutta kunnioitetaan ehdottomasti, ja kehottaa vapauttamaan heidät ehdoitta sekä lopettamaan väkivallan, ryöstelyn ja pelottelun;
  4. tuomitsee erityisesti 25. toukokuuta 2012 Bissaussa oikeusvaltion palauttamisen puolesta järjestettyjen rauhanomaisten mielenosoitusten väkivaltaisen tukahduttamisen;
  5. kehottaa kaikkia osapuolia lopettamaan viipymättä väkivaltaisen ja laittoman toimintansa ja muistuttaa, että armeija on sitoutunut noudattamaan Guinea-Bissaun perustuslakia;
  6. kehottaa kansainvälistä yhteisöä käyttämään kaikin mahdollisin tavoin vaikutusvaltaansa ja antamaan kaiken tarvittavan tuen, jotta varmistetaan, että tällainen laiton toiminta voidaan tutkia perusteellisesti ja siitä vastuussa olevat saatetaan oikeuteen;
  7. ei hyväksy "sotilashallinnon", "kansallisen siirtymävaiheen neuvoston" ja "siirtymävaiheen hallituksen" omavaltaista perustamista ja korostaa pidättyvänsä

tunnustamasta näitä yksipuolisesti nimitettyjä sotilaallisia ja siirtymävaiheen instituutioita ja kehottaa kansainvälistä yhteisöä toimimaan samoin;

8. muistuttaa tukevansa sitä, että ECOWAS on omaksunut nollatoleranssin periaatteen, mitä tulee perustuslain vastaisiin tai epädemokraattisiin keinoin saatuun tai ylläpidettyyn valtaan, ja katsoo, että siirtymäajan sopimus Guinea-Bissaussa loukkaa selvästi tätä periaatetta, rikkoo maan perustuslakia ja oikeuttaa vallankaappauksen;
9. vaatii välittömästi palauttamaan perustuslaillisen järjestyksen ja oikeusvaltioperiaatteen sekä saattamaan vaaliprosessin päätökseen, parlamenttivaalit mukaan luettuina, jotta Guinea-Bissaun kansalle annetaan mahdollisuus päättää tulevaisuudestaan vapailla ja oikeudenmukaisilla vaaleilla;
10. tuomitsee kaikki ulkoiset pyrkimykset, joiden tarkoituksena on hyötyä nykyisestä tilanteesta ja heikentää Guinea-Bissaun kansan itsemääräämisoikeutta sekä Guinea-Bissaun alueellista koskemattomuutta ja itsenäisyyttä;
11. vaatii palauttamaan ja takaamaan täysimääräiset perusvapaudet, mukaan luettuina ilmaisunvapaus, vapaa tiedonvälitys, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä vapaa liikkuvuus;
12. kehottaa ratkaisemaan kiistat poliittisesti ja rauhanomaisesti Guinea-Bissaun laillisten instituutioiden puitteissa;
13. kehottaa poliittisia puolueita löytämään yksimielisyyden armeijaa, poliisivoimia, turvallisuusalaa ja oikeuslaitosta koskevasta kattavasta uudistusprosessista ensimmäisenä askeleena kohti poliittista vakautta;
14. tukee kansallisia ja kansainvälisiä pyrkimyksiä luottamuksen palauttamiseksi poliittisten toimijoiden, asevoimien, turvallisuuspalvelun ja kansalaisyhteiskunnan välille, jotta maan perustuslaillinen tilanne voidaan normalisoida;
15. korostaa olevansa vakuuttunut, että on olemassa vaara, että Guinea-Bissaun sotilaallinen tilanne pysyy epävakana eikä maa selviä hillittömästä korrumpiosta eikä pysty puuttumaan asemaansa keskeisenä huumeiden kauttakulkumaana, niin kauan kuin sen instituutiot ovat rakenteellisesti heikkoja;
16. pitää tärkeänä YK:n koordinoiman Guinea-Bissaun "kriisiyhteysryhmän" perustamista yhteistyössä Afrikan unionin, ECOWASin ja CPLP:n edustajien kanssa Guinea-Bissaun tilannetta käsittelevässä 30. huhtikuuta 2012 julkaistussa YK:n pääsihteerin erityisraportissa esitetyllä tavalla ja kehottaa ottamaan EU:n mukaan ryhmään;
17. tukee EU:n valmiutta tehdä läheistä yhteistyötä Länsi-Afrikan valtioiden ja sen sellaisten alueellisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa kuin YK, Afrikan unioni, CPLP ja ECOWAS, jotta voidaan luoda toimiva kumppanuus, joka edistää rauhanrakennusta ja Guinea-Bissaun olojen vakauttamista pitkällä aikavälillä;
18. pitää myönteisinä ECOWASin Guinea-Bissaulle asettamia valitettavia mutta tarpeellisia diplomaattisia, taloudellisia ja rahoituksellisia pakotteita, Euroopan unionin neuvoston hyväksymiä tiettyihin Guinea-Bissaun tasavallan rauhaa, turvallisuutta tai vakautta

uhkaaviin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä sekä YK:n turvallisuusneuvoston tietyille yksittäisille henkilöille asettamia matkustuskieltoja;

19. kehottaa kaikkia kansainvälisiä kumppaneita valvomaan jatkuvasti ja tiiviisti Guinea-Bissaun tilannetta ja olemaan valmiina tarkastelemaan toteutettujen toimenpiteiden asianmukaisuutta, niiden tehostamistarve mukaan luettuna, ja tekemään kaikkensa välttääkseen kaikki väestöön kohdistuvat kielteiset vaikutukset;
20. panee merkille ECOWASin päätöksen lähettää valmiusjoukkojaan turvaamaan Angolan sotilasoperaation (MISSANG) vetäytymistä ja sen ensimmäisen osaston saapumista Guinea-Bissahun;
21. pitää myönteisinä CPLP:n aloitteita vakauttamisjoukon perustamisesta Guinea-Bissahun YK:n valvonnassa ja YK:n turvallisuusneuvoston määrittelemän mandaatin mukaisesti ja yhteistyössä ECOWASin, Afrikan unionin ja EU:n kanssa ottaen huomioon MISSANGista saadut kokemukset;
22. kehottaa neuvostoa ja komissiota tukemaan Guinea-Bissaun puolustus- ja turvallisuusalan kiireellistä uudistamista tarjoamalla neuvonantajia ja apua sekä harkitsemaan uuden kansainvälisen vakautusoperaation tosiasiallista tukemista YTPP:n puitteissa;
23. kehottaa EU:ta, YK:ta, Afrikan unionia, ECOWASia ja CPLP:tä koordinoimaan yhdessä useita paikalla jo olevia naapurimaiden sotilasjoukkoja, Angolan, Nigerian, Senegalin ja Burkina Fason joukot mukaan luettuina;
24. kehottaa EU:ta pyytämään sotilas- ja turvallisuusjoukkoja lähettäneiden maiden – kaikki AKT-kumppaneita – viranomaisia varmistamaan, että joukkoja ei käytetä tukemaan laitonta järjestystä, johon vallankaappauksen tekijät ja omavaltaiset siirtymäajan viranomaiset pyrkivät, tai Guinea-Bissaun kansan vastaisiin ihmisoikeuksien loukkauksiin;
25. pitää valitettavana, että turvallisuusalan uudistusta tukeva EU:n operaatio Guinea-Bissaussa päättyi vuonna 2010;
26. pyytää varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa selvittämään mahdollisuutta toteuttaa Guinea-Bissaussa uusi turvallisuusalan uudistamista tukeva EU:n operaatio, jonka valtuudet ovat entistä laajemmat ja joka auttaisi uudistamaan turvallisuus- ja puolustusala, parantaisi toimintavalmiuksia, uudistaisi julkista hallintoa ja tukisi oikeusvaltioperiaatetta heti, kun lailliset viranomaiset saavat takaisin täyden hallintovallan Guinea-Bissaussa ja voivat pyytää tällaista operaatiota;
27. kehottaa jälleen neuvostoa ja varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa harkitsemaan uusia tapoja, joilla autetaan Guinea-Bissaun laillista hallitusta, torjutaan huumekauppaa ja järjestäytyneitä rikollisuutta ja estetään maata muuttumasta epäonnistuneeksi huumevaltioksi;
28. palauttaa mieliin, että Guinea-Bissaun huumekauppa suuntautuu Euroopan markkinoille ja siihen liittyy muita alueella toimivia rikollisverkostoja, etenkin Sahelissa ja

Nigeriassa toimivat terroristiverkostot;

29. kehottaa EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä sitoutumaan entistä voimakkaammin demokraattisen ja vakaan Guinea-Bissaun rakentamiseen;
30. kehottaa kiinnittämään huomiota Guinea-Bissaun humanitaariseen tilanteeseen ja erityisesti maan sisäisten pakolaisten ja muiden pakolaisten tilanteeseen sekä epidemiariskiin ja elintarvikkeiden saatavuuden ja terveydenhoidon vaarantumiseen ja pyytää EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä ryhtymään viipymättä konkreettisiin ja riittäviin avustustoimiin;
31. kehottaa komissiota jatkamaan humanitaarista apua ja väestön suoraa tukemista;
32. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille, YK:n ja Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön pääsihteereille, Afrikan unionin toimielimille, AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaarille edustajakokoukselle, portugalinkielisten maiden yhteisön sihteeristölle ja Guinea-Bissaun hallitukselle ja parlamentille.